

FYZIKA - ФИЗИК

A

ampér ампер (гүйдлийн нэгж -Amp)
ampérmetr амперметр (гүйдэл хэмжигч)
aneroid агаарын даралт хэмжигч (шингэн ашиглагддаггүй)
anomálie vody усны шүлтлэг чанар
aretační kolík цоожны код
Archimedův zákon Архимедийн хууль
aritmetický průměr арифметикийн дундаж утга
atom атом
atom elektricky neutrální цэнэггүй атом

B

barograf барограф (агаарын даралтын өөрчлөлтийг бичигч багаж, даралтын график)
bleskosvod аянга зайлуулагч
bleskový výboj аянганы цэнэг арилах
bod tání krystalické látky талст бодисын хайлах цэг (температур)

C

Celsiova teplotní stupnice Цельсийн температурын нэгж, шатлал
Celsiův stupen Цельсийн температур, хэм, ($^{\circ}\text{C}$)
centimetr сантиметр, (см)
centimetr krychlový сантиметр квадрат, (см²)
cívka ороомог
cívka primární анхдагч ороомог
primární cívka transformátoru трансформаторын анхдагч ороомог
cívka sekundární хоёрдогч ороомог
sekundární cívka transformátoru трансформаторын хоёрдогч ороомог
clona диафрагм
coulomb кулон, цахилгаан цэнэгийн нэгж (дамжуулагчаар нэгж секундэд нэгж ампер гүйдэл гүйх үеийн цахилгаан цэнэг, ампер*секунд)

Č

čas хугацаа
částicová stavba látek бодисын атомын байгуулалт
částicové složení látek бодисын атомын бүтэц
čerpadlo насос, шахах хөөрөг
čočka линз
čočka spojná цуглуулагч линз

D

dalekohled дуран
dalekohled hvězdářský одон орон судлалын дуран авиа
dalekohled zrcadlový тольт дуран
dalekozrakost oka нүдний холын хараа
decibel децибелл (дууны чанга сулыг хэмжих нэгж, dB)
decimetr дециметр, (дм)
dekagram декаграмм
délka урт (уртын хэмжээ)
den өдөр
hvězdný den астрономын өдөр
sluneční den нарны өдөр
detektor детектор, илрүүлэгч
diaprojektor диапроектор
difúze диффуз (уусах процесс)
dioda диод
dioda polovodičová хагас дамжуулагчийн диод
dioptrie диоптри (линзийн оптикийн хэмжээс)
dráha зам, траектор
dráha pohybu хөдөлгөөний чиг
drsnost třecích ploch хавтгайн гөлгөр чанар, үрэлтийн чанар
duhovka нүдний салст бүрхэвч
efektivní hodnota napětí хүчдэлийн бодит утга
ekliptika эклиптик, нар,сарны хиртэлт
elektrárna цахилгаан станц
jaderná elektrárna атомын цахилгаан станц

E

tepelná elektrárna дулааны цахилгаан станц
vodní elektrárna усан цахилгаан станц
elektrická síla цахилгаан хүч
elektrické pole цахилгаан орон
elektrický článek цахилгааны элемент
elektrický náboj цахилгаан цэнэг
elektrický obvod цахилгааны хэлхээ
elektrický proud цахилгаан гүйдэл
stejnosporný elektrický proud тогтмол гүйдэл (DC)
střídavý elektrický proud хувьсах гүйдэл (AC)
trojfázový elektrický proud гурван фазтай цахилгааны гүйдэл
elektrický spotřebič цахилгаан хэрэгсэл (цахилгаан бараа)
elektroda электрод, цахилгаан дамжуулагч
elektrolyt электролит (цахилгаан дамжуулагч шингэн бодис)
elektrolytická disociace электролит диссоциац (электролит бодисын ионжин задрах процесс)
elektromagnet цахилгаан соронзон
elektromagnetická indukce цахилгаан соронзон индукц
elektromagnetický jev цахилгаан соронзон үзэгдэл
elektroměr цахилгааны тоолуур
elektromotor цахилгаан хөдөлгүүр
elektromotor stejnosměrný тогтмол гүйдлийн цахилгаан хөдөлгүүр
elektromotor trojfázový гурван фазын цахилгаан хөдөлгүүр
elektron электрон
volný elektron сул электрон
elektroskop электроскоп (цахилгаан цэнэг хэмжигч)
energie эрчим хүч, энерги
elektrická energie цахилгааны эрчим хүч, цахилгааны энерги
chemická energie химийн энерги
jaderná energie цөмийн энерги, цөмийн эрчим хүч

mechanická energie механик энерги
pohybová energie кинетик энерги
polohová energie статик энерги
polohová energie pružnosti уян харимхайн энерги
vnitřní energie tělesa биеийн дотоод энерги
epiprojektor эпидиаскоп

film фотозураг, киноны хальс
filmová kamera дүрс бичлэгийн камер
fotoaparát фотоаппарат, зургийн аппарат
fotodioda фотодиод (радиоэлектроникийн элемент, гэрэл мэдрэгч диод)
fotografický blesk зургийн аппаратны гэрэл цацруулагч
fotografie фото зургийн урлаг, фото зураг
fotorezistor фоторезистор (радиоэлектроникийн элемент, гэрэл мэдрэгч эсэргүүцэл)

galaxie галакси, оддын ай
galvanický článek гальваник элемент (цахилгаан гүйдэл үүсгэгч химийн бодис)
galvanometr гальванометр (бага хэмжээтэй цахилгаан гүйдлийг хэмжигч багаж)
gram грамм
gravitační pole таталцлалын орон

hertz герц (Hz, давтамжийн нэгж)
hladina intenzity zvuku дууны эрчмийн түвшин
hlasitost zvuku дууны чанга сул
hluk шуугиан
hmotnost масс (материаллаг байдлын хэмжээс)
hodina цаг (хугацаа)
hrotový výboj цэнэг алдах цэг
hudební nástroj хөгжмийн зэмсэг
hustoměr денсиметр, нягт хэмжигч
hustota нягт (физикийн нэгж)
hustota kapaliny шингэний нягт
hustota látky бодисын нягт

F

G

H

Ch

hvězda од
chvění долгион, чичэргээ, хэлбэлзлэл
chvění těles биетийн долгион
nucené chvění албадмал долгион

I

indukční čára индукцийн муруй
infrazvuk нам давтамжтай дуу авиа
ion ион
ionizace ион үүсэх процесс
izobary изобар элементүүд (массын хэмжээ ижил элементүүд)
izolant тусгаарлагч, изолятор
izotop изотоп

J

jaderný reaktor цөмийн реактор
jádro atomu атомын цөм
jednotka нэгж
astronomická jednotka одон орны нэгж (гэрлийн жил, нарны өдөр гэх мэт)
jednotka délky уртын нэгж (см, метр, км гэх мэт)
jednotka elektrické energie цахилгаан энергийн нэгж (ватт, киловатт гэх мэт)
jednotka elektrického napětí цахилгааны хүчдэлийн нэгж (вольт, киловольт, милливольт гэх мэт)
jednotka hustoty нягтын нэгж (кг/м^3 , г/см^3 гэх мэт)
jednotka momentu síly хүчний моментийн нэгж (ньютон*метр)
jednotka objemu эзэлхүүний нэгж (м^3 , см^3 гэх мэт)
jednotka odporu vodiče дамжуулагчийн эсэргүүцлийн нэгж (ом, килоом, мегаом гэх мэт)
jednotka práce ажлын нэгж (ватт, жоуль гэх мэт)
jednotka rychlosti хурдны нэгж (км/цаг, м/сек гэх мэт)
jednotka síly хүчний нэгж (ньютон гэх мэт)
jednotka tepla дулаан, дулааны энергийн нэгж (жоуль гэх мэт)

jednotka teploty дулаан, дулааны хэмжээний нэгж (15°C , 15°F , 15°K гэх мэт)

jednotka tlaku даралтын нэгж (кг/м^2 , г/см^2 гэх мэт)

jednotka výkonu чадлын нэгж (ватт, киловатт, морины хүч гэх мэт)

jistič цахилгааны хамгаалалтын төхөөрөмж, автомат

jižní magnetický pól өмнөт соронзон туйл

joule жоуль

kapalnění шингэн төлөвт шилжих, конденсац

karburátor карбюратор

katalyzátor катализатор, хурдасгуур (химийн болон физикийн үзэгдлийг хурдасгагч эсвэл удаашруулагч)

Kelvinova teplotní stupnice

Кельвиний температур, хэм ($^\circ\text{K}$, $273^\circ\text{K} = 0^\circ\text{C}$)

kiloampér килоампер (kA)

kilogram килограмм (кг)

kilohertz килогерц (kHz)

kilojoule киложоуль (kJ)

kilometr километр (км)

kiloohm килоом (кОм)

kilovolt киловольт (kV)

kilowatt киловатт (кВт)

kilowatthodina киловатт/цаг (кВт/цаг)

kladka эргэвч (блок)

pevná kladka үл хөдлөх эргэвч

volná kladka хөдлөх эргэвч

kladkostroj эргэвчит төхөөрөмж

klid tělesa биеийн тайван байдал

kliková hřídel тахир гол

kmitočet давтамж

komety сүүлт од

kompresor компрессор

komutátor коллектор, цахилгаан техникийн хэсэг, салаалагч

kontaktní čočka нүдний линз (нүдний шилний оронд шууд нүдэнд суулгадаг линз)

kosmické sondy сансар судлалын нисэгчгүй (удирдлагатай) аппарат

K

krátkozrakost oka хараа муудалт
(нүдний шил зүүх шаардлагатай хараа)

krystal талст

křehkost látky материалын бэх бат чанар

L

látka бодис

beztvará látka хэлбэргүй бодис, аморф бодис

kapalná látka шингэн бодис

krystalická látka талст бодис

pevná látka хатуу бодис

plynná látka хийн төлөвт бодис

libela түвшин (L)

lom světla гэрлийн хугарал (рефракц)

lom světla ke kolmici

перпендикулярт чиглэсэн гэрлийн хугарал

lom světla od kolmice

перпендикуляраас чиглэлтэй гэрлийн хугарал

lupa томруулагч шил

M

magnet соронзон

přírodní magnet байгалийн соронзон

umělý magnet хиймэл соронзон

magnetické indukční čáry соронзон индукцийн шугам

magnetické pole Země дэлхийн соронзон орон

magnetické póly соронзон туйлууд

manometr манометр (даралт хэмжигч)

mapa hvězdné oblohy огторгуйн одон орны зураг

megahertz мегагерц (MHz)

megajoule мегажоуль (MJ)

megaohm мегаом (MΩ)

megawatt мегаватт (MWt)

megawatthodina мегаватт/цаг (MWt/цаг)

měrná tepelná kapacita хувийн дулаан багтаамж (1 кг бодисын температурыг 1 градусаар нэмэгдүүлэхэд шаардлагатай энергийн хэмжээг тухайн бодисын хувийн дулаан багтаамж гэнэ)

měření хэмжилт, хэмжээс

měřidlo хэмжих багаж

posuvné měřidlo штангенциркуль

meteority сүүлт од, солир, солирын хэсэг

meteorologie цаг уур судлал

metr метр (хэмжээс)

metr krychlový метр квадрат (m^2)

mikroampér микроампер (μA)

mikroskop микроскоп

miliampér миллиампер (mA)

milimetr миллиметр (mm)

milivolt милливольт (mV)

minuta минут

molekula молекул

moment síly хүчний момент

motor хөдөлгүүр, мотор

čtyřdobý vznětový motor 4- такттай дизель хөдөлгүүр

čtyřdobý zážehový motor 4- такттай нам даралттай, хөндлөнгийн асаалттай (карбюратор, хийн) хөдөлгүүр

dvoudobý zážehový motor 2- такттай (карбюратор, хийн) хөдөлгүүр

motory хөдөлгүүрүүд

reaktivní motory тийрэлтэт хөдөлгүүрүүд

spalovací motory дотоод шаталтат хөдөлгүүрүүд

tepelné motory дулааны хөдөлгүүрүүд

nakloněná rovina налуу гадаргуу

napětí хүчдэл

elektrické napětí цахилгааны хүчдэл

indukované napětí индукцийн хүчдэл

povrchové napětí гадаргуугийн хүчдэл

nasycenost vzduchu vodní párou

усны уураар ханасан агаар

nestlačitelnost látky бодисын шахагдахгүй чанар

neutron нейтрон

nevodič дамжуулагч бус

newton ньютон

N

nukleon нуклон (протон, нейтроны ерөнхий нэр)
nukleonové číslo нуклоны тоо

O

obal atomu атомын бүрхүүл
oběžná doba planety гаригийн тойрох үе
objektiv объектив
objem багтаамж
obraz дүрс
skutečný obraz бодит дүрс
zdánlivý obraz хийсвэр дүрс
obvod хэлхээ
primární obvod үндсэн хэлхээ
sekundární obvod туслах хэлхээ
odměrný válec хэмжилтийн цилиндр
odpor эсэргүүцэл (физик)
elektrický odpor цахилгааны эсэргүүцэл
měrný elektrický odpor цахилгааны дотоод эсэргүүцэл
valivý odpor эргэлтийн эсэргүүцэл
odpor vodiče дамжуулагчийн эсэргүүцэл
odraz světla гэрлийн ойлт
odraz zvuku дууны ойлт
odsluní афелии (эргэлтийн үедээ сансрын нэг биетийн нөгөөдөө хамгийн их ойртох цэг, перигелийн эсрэг ойлголт)
ohm ом
Ohmův zákon pro kovy металлын омын хууль
ohnisko фокус
obrazové ohnisko бодит фокус
ohnisko předmětové объективийн фокус
ohnisková vzdálenost фокусын зай
ohnisková vzdálenost čočky линзний фокусын зай
ohnisková vzdálenost kulového zrcadla бөмбөлөг толины фокусын зай
ochlazení хөргөлт
ojnice шатунь (сэжлүүр)
okamžitá rychlost tělesa биетийн агшин зуурын хурд

okamžitá výchylka агшин зуурын шилжилт
okulár окуляр (дуран, микроскоп зэрэг оптик хэргслийн нүдээр харах талын хэсэг)
olovnice чиг (багаж)
optická mohutnost čočky линзийн оптик чадвар
optická osa оптикийн тэнхлэг
optické prostředí оптикийн орчин
čiré optické prostředí оптикийн тунгалаг орчин
neprůhledné optické prostředí оптикийн үзэгдмэл бус орчин
nestejnorodé optické prostředí оптикийн ижил бус төрлийн орчин
průhledné optické prostředí оптикийн үзэгдмэл орчин
průsvitné optické prostředí оптикийн гэрэлтэй орчин
stejnodorodé optické prostředí оптикийн ижил төрлийн орчин
optické přístroje оптикийн хэрэгслүүд
optické vlákno шилэн кабель
optický hranol оптикийн призм
osobní chyba хувийн алдаа
páka хөшүүрэг
páka dvojjzratná I төрлийн буюу 2- мөрт хөшүүрэг
páka jednozratná II төрлийн буюу 1-мөрт хөшүүрэг
páka v rovnováze III төрлийн буюу тэнцүү мөрт хөшүүрэг
palivová směs шатах түлшний хольц
pára уур
přehřátá pára халсан уур
syť pára ханасан уур
parní stroj уурын машин
pascal паскаль
Pascalův zákon Паскалийн хууль (жишээ нь, Саванд байгаа хийн биет нь савныхаа бүх хананд ижил даралт үзүүлнэ)
periodický děj үет процесс
pevnost látky материалын эсэргүүцэл
píst поршень (бүлүүр)

P

planeta гариг
planetky астероид (жижиг гаригууд)
plný stín бүтэн сүүдэр
plování těles биетүүдийн хөвөлт
P-N přechod P-N дамжуулалт (хагас дамжуулагчийн чанар)
podtlak нам даралт (атмосферийн даралтаас бага даралт)
pohlcování zvuku дуу шингээлт
pohyb хөдөлгөөн
křivočarý pohyb муруй шугамын хөдөлгөөн
nerovnoměrný pohyb жигд бус хөдөлгөөн
neuspořádaný pohyb замбараагүй хөдөлгөөн
neuspořádaný pohyb molekul молекулын замбараагүй хөдөлгөөн
otáčivý pohyb эргэлдэх хөдөлгөөн
pohyb částic látek бодисын бөөмсийн хөдөлгөөн
pohyb tělesa биетийн хөдөлгөөн
rovnoměrný pohyb жигд хөдөлгөөн
uspořádaný pohyb molekul молекулын эмх замбараатай хөдөлгөөн
pohybové zákony хөдөлгөөний хуулиуд
pojistka гал хамгаалагч
pokus туршилт
poločas přeměny хагас үе
poloha tělesa биетийн байрлал
rovnovážná poloha tělesa биеийн тэнцвэртэй байрлал
stálá poloha tělesa биеийн тогтвортой байрлал
volná poloha tělesa биеийн чөлөөт байрлал
vratká poloha tělesa биеийн тогтвортой бус байрлал
poloměr křivosti тахийлтийн радиус
polostín хагас сүүдэр
polovodič хагас дамжуулагч
příměsový polovodič холимог хагас дамжуулагч
potápění těles биесийн живилт
povrchová blána vody усны гадаргуу хэсэг

pozorování ажиглалт
práce ажил
elektrická práce цахилгааны ажил
primární okruh jaderné elektrárny атомын цахилгаан станцийн анхдагч хүрээ
prostředí opticky hustší оптикийн хувьд нягт орчин
prostředí opticky řidší оптикийн хувьд шингэвтэр (нягт багатай) орчин
proton протон
protonové číslo протоны тоо
pružnost látky бодисын уян харимхай чанар
přeměna skupenství látek бодисын төлөв байдлын өөрчлөлт (нэг төлөвөөс нөгөөд шилжих)
přetlak илүүдэл даралт
příkon хэрэглэх чадал
přísluní перигелий (эргэлтийн үедээ сансрын нэг биетийн нөгөөгөөсөө хамгийн их холдох цэг, афогейн эсрэг ойлголт)
působíště síly хүчний төв
radioaktivita цацраг идэвхи
přírozená radioaktivita байгалийн цацраг идэвхи
umělá radioaktivita үүсгэмэл цацраг идэвхи
radionuklid цацрагт идэвхит нуклид
umělý radionuklid үүсгэмэл цацрагт идэвхит нуклид
rameno síly хүчний мөр
reakce урвал
jaderná reakce цөмийн урвал
termonukleární reakce халуун цөмийн урвал
relativní index lomu харьцангуй хугарлын илтгэгч
reostat реостат (электроникийн төхөөрөмж- хувьсах эсэргүүцэл)
rezistor эсэргүүцэл (электроникийн элемент)
rezonance резонанс
rok жил
světelný rok гэрлийн жил
tropický rok тропикийн жил

rotor ротор
rovnováha хүндийн төв
rovnováha na páce хөшүүргийн тулах цэг
rovnováha na pevné kladce хөдөлгөөнгүй эргэвчийн тулах цэг
rovnováha sil хүчний төв
rozhraní dvou prostředí хоёр орчины хоорондын хязгаар
rozklad bílého světla hranolem гэрлийн солонгон задрал (призма дахь гэрлийн дисперс, цагаан гэрлийг призмээр задлах)
rozklad síly na složky хүчнүүдийг компонентээр задлах
rozpínavost látky бодисын дулаан ялгаруулалтын коэффициент
rozptylka сарниулагч линз
rychlost хурд
průměrná rychlost
nerovnoměrného pohybu жигд бус хөдөлгөөний дундаж хурд
rychlost pohybu хөдөлгөөний хурд
rychlost rovnoměrného pohybu жигд хөдөлгөөний хурд
rychlost světla гэрлийн хурд
rychlost zvuku дууны хурд

Ř

řetězová reakce гинжин урвал
řízená štěpná reakce удирдлагатай гинжин урвал

S

sekunda секунд
sekundární okruh jaderné elektrárny атомын цахилгаан станцийн хоёрдогч хүрээ
severní magnetický pól хойт соронзон туйл
severní světový pól дэлхийн хойт туйл
síla хүч
gravitační síla таталцлалын хүч
tlaková síla даралтын хүч
třecí síla үрэлтийн хүч
vztlaková síla өргөлтийн хүч
síločáry хүчний шугам
elektrické síločáry цахилгаан орны хүчний шугам

magnetické síločáry соронзон орны хүчний шугам
siloměr динамометр (хүч хэмжигч)
sítnice тор, торон бүрхэвч
skládání barev гэрлийн цуглуулга
skládání sil хүчнүүдийн нийлбэр
skleníkový efekt “ногоон гэрийн” эффект (агаарын доод давхаргын температур, газрын гадаргуугийн температураас хамаарах үзэгдэл, сансраас ажиглагддаг)
skupenské teplo tání биеийн хайлах температур
skupenské teplo tuhnutí биеийн хатуу төлөвт шилжих (царцах) температур
skupenství látek бодисын төлөв байдал
slépá skvrna сохор цэг (хүний нүдний гэрэл мэдэрдэггүй хэсэг)
složení atomu атомын бүтэц
sluneční čas нарны цаг (хугацаа)
pravý sluneční čas нарны бодит цаг
sluneční hodiny нарны цаг (материаллаг)
sluneční soustava нарны аймаг
směr чиглэл
nepropustný směr шулуун бус чиглэл
opačný směr эсрэг чиглэл
propustný směr шулуун чиглэл
stejný směr ижил чиглэл
svislý směr босоо чиглэл
vodorovný směr хэвтээ чиглэл
součinitel smykového tření үрэлтийн коэффициент
souhvězdí оддын аймаг, орд
spektrum спектр
spojka холбоос, цуглуулагч линз
spotřebič энергийн хэрэглэгч
elektrický spotřebič цахилгаан хэрэглэгч
tepelný spotřebič дулааны хэрэглэгч
stabilita tělesa биеийн тайван байдал
stator статор
stavěcí šrouby суурилуулагч, бэхлэгч болт
stín сүүдэр

střed čočky линзийн төв
střed křivosti тахийлтийн төв
styčná plocha харьцаж байгаа хавтгай
svazek paprsků гэрлийн багц
svazek rovnoběžných paprsků
 параллель гэрлийн багц
svazek rozbíhavých paprsků
 цацарсан гэрлийн багц
světelné spektrum гэрлийн спектр
světelné zdroje гэрлийн эх булаг
světelný jev гэрлийн үзэгдэл
světelný paprsek гэрлийн цацраг
světelný rok гэрлийн жил
světlo гэрэл
světlo laserové лазерийн гэрэл

Š

šíření světla гэрлийн тархалт
šíření zvuku дууны тархалт
štěpení jader uranu ураны цөмийн
 задрал
štěpení jádra цөмийн задрал

T

tání хайлалт
tekutost látky бодисын урсах чанар
tělesa zelektrovaná nesouhlasně
 эсрэг цэнэгтэй биес
tělesa zelektrovaná souhlasně ижил
 цэнэгтэй биес
těleso биет
tepelná výměna дулааны солилцоо
teplo дулаан
měrné skupenské teplo
 өөрчлөгдөх хувийн дулаан
teploměr дулаан хэмжигч, термометр
teplota дулааны хэмжээ
teplota tání хайлах температур
teplota tělesa биетийн температур
teplota varu буцлах температур
termistor термистр (электроникийн
 элемент)
těžiště tělesa биеийн хүндийн төв
tíha tělesa биеийн жин
tlak даралт
atmosférický tlak атмосферийн
 даралт, агаарын даралт
hydrostatický tlak гидростатик
 даралт
tlak plynu хийн даралт
tlakoměr даралт хэмжигч, барометр,
 манометр

tlaková níže доод даралт (циклон)
tlaková výše дээд даралт
 (антициклон)
tón дууны хөг
jednoduchý tón энгийн дуу,
 аялгуу
výška tónu өндөр дуу, өндөр хөг
Torricelliho pokus Торричелийн
 туршилт (битүү саван дахь
 шингэн биетийн дээрхи агаарыг
 соруулан авсан. Барометр,
 манометр шиг)
trajektorie траектори, зам
transformace трансформаци,
 өөрчлөгч
transformace dolů бууруулагч
 трансформатор
transformace nahoru өсгөгч
 трансформатор
transformátor трансформатор
tranzistor транзистор
tryska форсунк, цацагч
tuhnutí хөлдөлт, царцалт
turbína турбин
parní turbína уурын турбин
tvrdost látky бодисын хатуулаг чанар

účinek síly хүчний үйлчилгээ
otáčivý účinek síly хүчний
 эргэлдэх үйлчлэл
účinnost ашигт үйлийн
 коэффициент, үр ашиг
úhel өнцөг
mezní úhel шилжих өнцөг
úhel dopadu paprsku цацрагийн
 уналтын өнцөг
úhel lomů paprsku цацрагийн
 хугарлын өнцөг
zorný úhel үзэгдэх өнцөг
ultrazvuk хэт богино авиа
úplněk бүтэн сар (15-ны сар)
úplný odraz бүрэн ойлт
uzel v elektrickém obvodu хэлхээн
 дэх холболтын цэг
vahadla балансир, тэнцүүлэгч
vakuum вакуум, хоосон орчин
válec motoru хөдөлгүүрийн цилиндр
var буцлалт
veličina тоо, хэмжээ, хэмжигдэхүүн

U

V

fyzikální veličina физикийн хэмжигдэхүүн
odvozená fyzikální veličina физикийн хэмжигдэхүүний хувиргалт
veličina jednotky физикийн хэмжигдэхүүний нэгж
základní fyzikální veličina физикийн суурь хэмжигдэхүүнүүд
ventil вентиль, клапан
sací ventil оруулах клапан
výfukový ventil гаргах клапан
vesmír сансар
vlastnosti oka нүдний шинж чанар
vlnění давалгаа, долгион, хэлбэлзэл
podélné vlnění дагуу долгион
příčné vlnění хөндлөн долгион
vlnová délka долгионы урт
vodič дамжуулагч
vodič napětí хүчдэл дамжуулагч
vodivost дамжуулах чанар
negativní vodivost негатив дамжуулалт (N-дамжуулалт)
pozitivní vodivost позитив дамжуулалт (P-дамжуулалт)
vodivost kapalin шингэний дамжуулах чанар
vodivost pevných látek хатуу бодисын дамжуулах чанар
vodivost plynu хийн дамжуулах чанар
vodivost polovodičů хагас дамжуулагчийн дамжуулах чанар
vodováha тэгш ус
volt вольт (хүчдэлийн нэгж)
voltmetr вольтметр (хүчдэл хэмжигч)
vrchol zrcadla бөмбөгөр тольны гадаргуу дээрхи төвийн цэг
vstřikovací čerpadlo цацах насос (автын бензин насос)
výbušná směs тэсрэх, дэлбэрэх хольц
výkon чадал
elektrický výkon цахилгааны чадал
vyřování ууршилт
vůvčeva вакуум насос

vznášení těles биеийн хөвөлт (шингэний нягттай адил нягттай биет доошоо живэхгүй, дээшээ шингэний гадаргуу дээр хөвж гарахгүй, дунд нь хөвөх)

watt ватт
wattsekunda ватт*секунд

zahřívání халаалт
zákon akce a reakce “хөдөлгөөн-эсрэг хөдөлгөөн” (Ньютоны 3 дугаар) хууль
zákon lomu světelného paprsku гэрлийн цацрагийн хугарлын хууль
zákon odrazu гэрлийн ойлтын хууль
zákon setrvačnosti Инерцийн (Ньютоны 1 дүгээр) хууль
zákon síly Хүчний (Ньютоны 2 дугаар) хууль
zákon zachování energie энерги хадгалагдах хууль
zapalovací svíčka асаах очлуур (автомашины свеча)
zapojení холболт
paralelní zapojení зэрэгцээ холболт
sériové zapojení угсраа холболт
záření цацралт, шарлага
infračervené záření хэт улаан туяаны цацралт
jaderné záření цөмийн цацраг туяаны цацралт
rentgenové záření рентген туяаны цацралт, шарлага
tepelné záření дулааны цацралт
ultrafialové záření хэт ягаан туяаны цацралт, шарлага
záření alfa альфа (α) цацралт
záření beta бетта (β) цацралт
zatmění Měsíce сар хиртэлт
částečné zatmění Měsíce сарны хэсэгчилсэн хиртэлт
polostínové zatmění Měsíce сарны хагас хиртэлт
úplné zatmění Měsíce сарны бүтэн хиртэлт
zatmění Slunce нар хиртэлт

W

Z

částečné zatmění Slunce нарны хэсэгчилсэн хиртэлт
úplné zatmění Slunce нарны бүтэн хиртэлт
zdroj napětí тэжээлийн үүсгүүр
zdroj světla гэрлийн үүсгүүр
bodový zdroj světla цэгэн гэрлийн үүсгүүр
plošný zdroj světla хавтгай гэрлийн үүсгүүр
zdroj zvuku дууны үүсгүүр
zdroje energie эрчим хүчний эх үүсгүүр
neobnovitelné zdroje energie сэргээгдэхгүй эрчим хүчний эх булаг
obnovitelné zdroje energie сэргээгдэх эрчим хүчний эх булаг

zkrat богино холбоос
zlaté pravidlo mechaniky механикийн алтан дүрэм ($A=F*S$, A-ажил, F-хүч, S-зам)
zornice хүүхэн хараа
zpětný projektor эсрэг проектор
zrakový nerv харааны нерв
zrcadlo толь
kulové zrcadlo бөмбөгөр толь
rovinné zrcadlo хавтгай толь
zvuk дуу, авиа
zvuková ozvěna цуурай
zvukové jevy дууны үзэгдлүүд
Žlutá skvrna “шар толбо” (хүн, амьтны нүдний харах хэсэг)

